

מסורת הש"ס

א) יומא ד' חגיגה כג. ע"ש פרה פ"ג מ"ז ע"ש, ט' בעיז"ר ב"ק נא., א' [נשלח כ:], ד' ע"י ירוש' יומא פ"ב ה"א, ט' לעיל כ., ו' פסחיו נט., ו' ט' שם: ח' ע"ב ד"ה והאמר:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה א"י הכי וכו' שפיר קידוש הס"ד ואח"כ מ"ה וגבשוהי בעין עבודה:

שינויי גוסהאות

א) יום כשר בה לא פסיל בה טומאה בקידוש שחל (ש"ס). ובעיניו בנשיא: ב) ורגליו בני קדמות ל"ג לא וכו' בנשיא: ג) ונכ"ט] ולכא' מוכרת דל"ג רגליו, דהא בעינן דומיא דשמיט דבעל ע"י ע"ג, ובשעת עבודה א"ל לעמוד ע"ג כל שבת (מרומי שדה ע"ש), וע"ש בגל' קט"י. ואמנם בנשיא גרס' ליה, וכו' בנשיא: ד) ניחא גמי ל"ג בנשיא ובעי"י פ"ג: ה) ל"ל דהנך, והא תחילת דיבור (ש"ס): ו) ל"ל בנשיא: ז) בה לא פסיל טומאה בקידוש שחל (ש"ס): ח) קידושו (כ"ט): ט) כשריו ממוזי (כ"ט): י) לילה אבל אם היו משקיעים כל הלילה והצליח בעה"ש נפסלים בכך אף לאברים הס"ד ומכ"י אף למתירין בני ראש שקיעת קודש וכו' בגל' (ש"ס), ובעיניו בגל' ונכסיון סגור, וע"י מ"ק ודברי יושר: יא) בגל' מוסף כלן תמינתו לעילוי ואם שקיע קודש עמוד השחר מעט שמיים מימינו לקידוש במתירין: יב) [א' כנשיא] טקף היינו אברים ופדרים קאמר ר' יוחנן דמיפסל בהיצלותו, ר' טריל לאבראים במתירין וצריך שיהא משוקע כל הלילה ואחריויהו מליג: יג) ל"ל מחר (ש"ס): יד) ל"ל האר' (פ"ט), וכו' בכ"ט: טו) בני ורי ומכ"י סבר לא כרבי אבל כ"י בגל' (ש"ס): טז) ע"י צלוח דכתיבה בגל'ק, ח"י וטריק., ומכתיב"ס ש"ף כתב דק"י א"י ש"ך לקנן בתריה מלי אקרי וא"ת ויפסול וכו'. ועל ד' זמא: כ' נקמנו אחר המי שחל: כא) [מן בג' ארעא דרגנן כ' דמינת לילה הוא ט"ס וי"ל ליה, ולענין א"ן הכנה להניח ודבריסם ינחא עמי"ט עגלו וי' דוד וע"ש]: כב) [מן בג' מבלולה בדפדפס (ש"ס), וע"י כנשיא]: כג) דוקא שלא שקעו אלא כ"י בגל' (ש"ס): כד) כ"י שיהיו יכילין כל הלילה כ"י (ש"ס): כה) ל"ל א"ת (ש"ס): כו) ל"ל בגל' (ש"ס): כז) ל"ל ביה (ש"ס): כח) [למישעשע כבי"ל בגל' (ש"ס)]: כט) [לדיר גורח נפתח (ש"ס), וע"י בגל' קט"י: בו) ל"ל היה (ש"ס)]: ב"ו) בקידוש (ש"ס): ב"ז) ל"ל ויבואו (ש"ס):

לוקוטים

דכתיב ממנו, הא בעלמא אפילו בחיובו שפיר דמי. (ש"ת)
השירא אב"י קט"א ואע"ה שדירא וברני (הגורן) סבי' קט"ס משכבשך ידיו בתוך הכלי לא עלהת לו טהלה לאכילה, וכו' ונתת רוב הפוסקים, ומי"מ לענין גטילה שחרות אפטר שגטילה לו וכו'ן דלא אשכחן מהפוסקים מ"ד דליבעי כלי אלא ק"י חטובה, והוא אומרת ששכשוך ידיו בשלי מהני, קטנין וכו'. מהיו משעת דהיינו לצאת ידי חובת גטילה ידים שחרות כ"י לקרות קיש ולהתפלל, אבל להעביר רוח רעה השורה על ידיו לא סגי בשכשוך דלעולם אינו עוברת עד שיערה עליהם מים ג"פ ומשכוך ידם בכלי אפי' כמה פעמים לא ישובי כלי פעם אחד שכיין ששכשוך ידיו פעם אחד שגמאו כל מים ששכלי וכו' לא מהני מיד., (כ"י אר"ם פ"ד)

והא פרה דעמווי מעמאין ליה. אחר קידוש זה דתמן ה' כו' וטבילה זו צהר המשחה היתה והכי תמן לה במסכת פרה (פ"ג מ"ו) ואחר טבילתו מיד הוא מסדר מערכתה ושורפה אלמא אחר הקידוש הזה היתה וש"מ לא פסלה לה ה' טומאה. י"ש חסריו"ן בספר"ס

וגראה לי הגירסא הכי שאני פרה הואיל וטבול יום כשר צה ה' טומאה לא פסלה נקידושין שלה: אי הכי למא לי דמקדש. הואיל ואין קידוש ה' כשאר א' קידוש עבודה: צביור. שיכנים ידיו ורגליו בתוכו: הא כיור דומיא דמערה. והיכי דמי כגון שנכנס לתוכו: מי מערה אינטריך ליה. כלומר לעולם דכוותיה צביור נמי פסול והאי דנקט מי מערה אינטריך סד"ל הואיל וטבילה מעלייתה היא עדיפא א"ל מכיור שהן שאזנין וקידוש אין כ"ל וטבילה אין כ"ל אצל הכה טבילה איכא קמשמע לן: ה"ג אמר רבי חי"א בר יוסף מי כיור נפסלין למתירין כמסירין לאצרים כאצרים ורז חסדא אמר אף למסירין אין נפסלין אלא בעמוד השחר כאצרים: מי כיור. לפי זמן עבודה שהקידוש צריך לה היה זמן מימינו ליפסל. אם עבודה [מחר] הוא כגון עבודת] דס או קמליס שנפסלים בנא הלילה עליה כדאמרי' צאחיו מקומן (לקמן דף נז.) מנין לרס שנפסל בשקיעת החמה וכו' מי כיור נפסלין בשקיעת החמה אם לא נשקע הכיור צבור לפני שקיעת החמה נפסלים מימינו לקדש עוד מהם לצורך עבודה יום מחר אפי' שיקעו קודם עמוד השחר העושה

לינה ככל מקום אינו מועיל לו שלפי עבודתו הוא חשוכו וכן אם שקעו לפני שקיעת החמה והעלהו צליה מכיון שמאלא הלילה שעה אחת חוץ לצור נפסלו מימיו לעבודה היום: לאצרים כאצרים. לקדש מהן לעבודה הקטר חלצים נפסלין בעמוד השחר כמו שאצרים נפסלין צלינת עמוד השחר דכתיבי עד צקר ו' אצל כל הלילה כשרין ה' לקדש מהן לעבודה לילה א' ואם שיקעו קודם עמוד השחר מעט כשרין מימינו לקידוש עבודה (היום: אף) [מסירין כו' לאצרים. כטס שאין האצרים נפסלין אלא בעמוד השחר אף כל ליות אין פוסלות בשום קדושה אלא בעמוד השחר: ו' ור' יוחנן אמר כיור כיון ששקעו. צבור כדרך מלותו סמוך לשקיעת החמה: שז אין מעלה. כל הלילה. וקס"ד דאפי' לעבודה הלילה א' קאמר ר' יוחנן דמיפסל צה העלאתו ואמתיירוהו פליג: לעבודה לילה. הקטר חלצים: ולמחר אינו מקדש. קס"ד דאסור לקדש הימנו קאמר שנפסל בשקיעת החמה לעבודה יום אלמא כולה כרבי חי"א סבירא ליה: מאי אינו מעלהו נמי דקאמר. רבי יוחנן לעיל לעבודה יום משום פסול עשה יום קודש אמר לה שאני יפסלו מימינו לעבודה יום וקא פסקא דעתך השתא שהעלאת הלילה תפסלם לעבודה מתיר ב' כר' חי"א: אי הכי היינו דרבי חי"א. מאי ב' אינו מעלהו דקאמר רבי יוחנן עלה דר' חי"א ודרצ חסדא מאי אתא למימר הא רבי חי"א נמי הי"ק: איכא

בתחילת הלילה או בצאמצעה דכדי כא) שיהא זכור בעמוד השחר אלא לפי שהוא זמן פסול מתירים לו דס וקומץ קצצו זמנו צערצ ולר' יוחנן אע"פ שעל כרחו יש לכן להעלותו לתרומת הדשן לא דמי דפי' צקוטרס [לקמן ט' ח"ל] דלא סגי' ליה בצללו קידוש או שזכה לפייס כל תרומת הדשן וגזירת שיקוע ליכא למיחש דכיון ששקעו ונעשיו הגיע זמן הסמוך לצללו ולא פשע ליה בג' והערב משקע ליה ולא היה למעלהו צליה שממיו לקדש כהנים הנבאין תמיד להקטיר ואח"י ומיפשע בג' וא"ת ויפסול מימיו ומה צבך והא השתא נמי כשמשקעו בעמוד השחר וחזר ומעלהו ציום לא היה יכול לקדש במימיו למתירין דכבר נפסלו ולא מהני להו וריעה אלא לאצרים היה יכול לקדש ומי הוא שטוה שיכול לקדש ציום קידוש גמור שיעיל לכל העבודות והוא עומד ומקדש קידוש שאינו מועיל אלא לאצרים וי"ל דכיון דקדש להו המים ככלי שרת מותר א"ת הידים וכשמעלין את המיור ציום היו מערין מימיו ככלי שרת דפעמים שמקדשין הרבה כהנים ככל דדין ומי שיש לו לקדש לאצרים מקדש מן המים שנכלי שרת ושנים עשר כהנים שהיו ה' מקדשין צבת אחת מן הכיור לצורך התמיד אף על פי שהיה פייס מן תמיד קודם ע"ה דממוכה במסכת תמיד (פ"ב) מ"מ לא היו מקדשין צליה עד שהיה יום ומעלין הכיור ונותנים מימיו ככלי שרת וממלאין אותו מים חדשים ומקדשים מהם שהיה היה זורק דס התמיד ונפסלו מימיו למתירין ולא מהני להו וריעה והא דפסלה לעולה ציום כרבי אלעזר בר"ש למא' דפסלי אילפא לעיל כמחלוקת צוז כך מחלוקת צוז [וכולוהו אמוראי דלעיל מדוד דלכל הפחות ספיקא הוי והכא מפשט פשט ועוד צריך לומר דהא דאמר אביי לעיל דמקרות הגבר עד צפרא לא פסלא לינה היינו קידוש ב' אצל צמים פוסלת והאי דפסלה נמי לינה צמים אינו אלא מדרבנן דכיון דלא פסיל בקידוש לא פסיל צמים דהכל [אחד] כדאמר לעיל כמחלוקת צוז כך מחלוקת צוז]. וריביו פי' צענין אחר וזה לשונו ומאי אינו מעלהו דקאמר משום חשש עבודה היום שאם יעלהו לעבודה לילה קודם תרומת הדשן ייחיו סבורים העולם שמשקעין אותו בשקיעת החמה שלא יפסלו המים למתירין וקודם השחר שלא יפסלו לאצרים ויבא ה' לקדש ממנו למחר למתירין אף על פי שלא היה משוקע

כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים

כ.א.

כ' ביור נפסלין לַמתירין במתירין. פי' לרס וקומץ נפסלים מימיו בשקיעת [החמה] כמו שהמתירין נפסלין בשקיעת החמה כדאמר צאחיו מקומן (לקמן דף נז.): כ' ביור ביון ששקעו אין מעלהו. למא' דס"ד השתא דהעלאת לילה פוסלן לכל עבודות

יש תימה דתיקשי ליה כמה משניות דמסכת תמיד (דף כה.) שהיה מקדש לתרומת הדשן ואחיו הכהנים שהיו מקדשים כמו כן צליה ו' ומיהו איכא לאוקמינהו כ"י אלעזר בר"ש וימאן דפשיט לעיל כמחלוקת צוז כך מחלוקת צוז ה' והא כרבי אצל קשה אכמי היאך היו עושין תרומת הדשן לרבי וי"ל צהנים ישנים שניעורו כל הלילה ואין צריכין לקדש ומתני' דיומא (דף כג.) דמוכחא שהיה תרומת הדשן צכהיה דחתי דקאמר עלה דלכך לא כההי פייס בתחילה בתרומת הדשן משום אונס שניה כר' אלעזר בר"ש אי נמי ב' י"ל שהיה להם מים ככלי שרת אחר כדי קידוש של תרומת הדשן ועוד יש לומר דמקידוש תרומת הדשן לא קשיא מידי דפסול עבודה לילה ה' דרבנן ויש עוד טעם להכשיר בתרומת הדשן טפי מנכולה לילה ו' דפירש צקוטרס בסמוך ט' עוד יש לומר דניחא ליה למיפדך מדר' יוחנן אדר"י טפי מממתנין דתמיד משום דאיכא לדחוי דסבירא ליה למתני' דמקרות הגבר עד צפרא לא פסלה לינה אפי' צמים אע"ג דסוגיא דשמעתין דח'י לאו הכי סבירא ולהאי פירוש ניחא השתא דלא מצי לאקשוי מצרייתהא לעילי ויע']

דפליגי דא רבי ורבי אלעזר בר"ש דקמני קידש צליה צריך לקדש ציום דמשמע הא צליה מיחזי חזי: כ' ביור ביון ששקעו. פירוש האי דמהני שיקוע למים היינו קודם שנפסלו דלאחר שנפסלו אמרי' צפ' כל שעה (פסחים דף לז:) דלין וריעה להקדש: כ' ביור שר'א שקעו. השתא ס"ד ללאו דוקא ה' אלא אפילו שקעו מעלהו ו[ומקדש] לעבודה לילה אלא צמותא נקט הכי אע"פ שלא היה משוקע בשקיעת החמה כשר עובד לילה אצל לצסוף דמשני ומסיק דאיכא ציניהו גזירת שיקוע ניחא דנקט שאן שקעו דאם איחא דשקעו זמן מעלהו עד תרומת הדשן: כ' מא' א' מעלהו דקאמר לעבודת היום. פי' שיהא כשר לקדש לענין שיעיל לו קידוש לעבודה יום כגון קומץ ודס אצל לעבודה לילה כגון לאצרים חזי ופרין היינו דר' חי"א בר' יוסף ומשני איכא ציניהו גזרת שיקוע כלומר לר"י אסור להעלותו גזירה שמה יפשע ולא יחזור וישקיענו דר' יוחנן א"ת ליה גזירת שיקוע ולהכי נקט שלא שקעו דאם שקעו לא יעלהו עד תרומת הדשן דלמא פשע אצל אם לא שקעו או שקעו והעלהו מקדש ממנו ור' חי"א בר' יוסף לא גזר סבירא ליה דמעלהו כל שעה שזירה ולא חיישינן דלמא פשע וא"ת ולמה היו משקעין אותו כלל בערבצ היה להם להממין עד סמוך לעמוד השחר כיון ב' שהיו יכולין [להעלות] כל הלילה לקדש לאצרים וי"ל (דלמא) לא ב' רזו להממין זמן שיקועו עד סמוך לזמן פסולו דלמא פשע ולא משקע ליה בעמוד השחר וה"ה שהיו יכולין לקצוץ זמן שיקוע לעיל דף כ' ד"ה דלא צריך דהייטו לאצרי' ומודה כיו. וצריך לומר דהי' נמי דכנאצרי' אחימי מ"מ מדרגאצ"ס נשבע לרבי דמי הכי דלאצרי' מקדש הימנו לעבודת הלילה (ד'אע"ג דאסור לקדש הימנו לעבודת היום) כמו כן לרבי נמי, דבהא לא פליגי דהא לא פליגי אלא בקצוץ אצל צמים לא פליג. כ' הוא לפי שיעות הקוטרים. ומ"מ קשה דתמא פריך] מהאז דאילפא כיון שאיני יכול לקצות רק לנשנא דאילפא להו צליה, דילמא כדריך לנשנא דלא צריך לקדשו ואליא לא דלאצרי' הוא ובמחלוקת כ' ולא תיקשי מידי לר' יוחנן, וכלן נראה [כפי'] ויב"א דפי' לעיל (סס בספיקין ד"ה ממה) דמקאמר לעבודת לילה א' שרת אף עבודה יום לא, [ולפניו] פריך שפיר ממה נשנן דא' מפרשינן דמפסל צליה וצרי קשיא דרבי אדרבי, ואי נמי מפרש דלא צריך לקדשו וכנאצרי' קשיא ממה לרבי, דבהא לא פליגי כיון דמודה רבי [אלעזר בר"ש] צמים דפי' מדקאמר לעבודת לילה א' לעבודת היום אסור

גב א מיי פ"א מהלכות פרה הלכה ד':
ב מיי פ"ה מהלכות צולת מקדש הלכה י':
גב ג מיי שם הלכה יא':

תורה אור השלם

1. ורחצו אתרין וקביו מקטנו אתר ידיום ואת רגליהם:

שמות ל, יט

מוסף רש"י

מטמאין היו. ונענין היו צו שכן: שהיו אמורים במעורביו שמש היתה נעשית. ולרבנן טבול יום כשר. דנפקא לה מפרוסי דקרא והוא הסטור על הטמא, טטור מכלל שהוא טמא, לימד על טבול יום כשבר צפרים, מכדי צטטור שקטקין ואחי דכתיב לעיל מנייה ולקח אובי וטבל צמים א"ש טטור למא' ל' למיחדו ולתמכתו והוא הסטור, ליכמוד והוא על הטמא, אלא טטור כל דסו, ואשכחן טבול יום דלקריי טטור דלמכיו ודחן צמים וטטר (מגילה כב.):

שיטה מקובצת

לאברים באברים וא"ת והיכא דשקט עבדוה השחר למא נפסלו אף למתירין, אע"ג דנפסלים צליה מועיל שקיעה מנעם וריעה מידי דהוי אחיס שנטמאו דלמרי' (פ"ה דף ט' ט') משקין בתקוה וטטורין אלאה אמרי' דשריעתן מטהרין, וי"ל דלין וריעה להקדש (פסחים דף טז.) וא"ת ולר' קיאל בר יופק א"ת הוי מי כיור נפסלין למתירין כבעלמא לצורך תרומת הדשן צליה, וי"ל דהאי דכבר נפסלו שבעלמא לצורך תרומת הדשן א"ת הוי מועיל לקדש ונכסיון סגור, וע"י מ"ק ודברי יושר: יא) בגל' מוסף כלן תמינתו לעילוי ואם שקיע קודש עמוד השחר מעט שמיים מימינו לקידוש במתירין: יב) [א' כנשיא] טקף היינו אברים ופדרים קאמר ר' יוחנן דמיפסל בהיצלותו, ר' טריל לאבראים במתירין וצריך שיהא משוקע כל הלילה ואחריויהו מליג: יג) ל"ל מחר (ש"ס): יד) ל"ל האר' (פ"ט), וכו' בכ"ט: טו) בני ורי ומכ"י סבר לא כרבי אבל כ"י בגל' (ש"ס): טז) ע"י צלוח דכתיבה בגל'ק, ח"י וטריק., ומכתיב"ס ש"ף כתב דק"י א"י ש"ך לקנן בתריה מלי אקרי וא"ת ויפסול וכו'. ועל ד' זמא: כ' נקמנו אחר המי שחל: כא) [מן בג' ארעא דרגנן כ' דמינת לילה הוא ט"ס וי"ל ליה, ולענין א"ן הכנה להניח ודבריסם ינחא עמי"ט עגלו וי' דוד וע"ש]: כב) [מן בג' מבלולה בדפדפס (ש"ס), וע"י כנשיא]: כג) דוקא שלא שקעו אלא כ"י בגל' (ש"ס): כד) כ"י שיהיו יכילין כל הלילה כ"י (ש"ס): כה) ל"ל א"ת (ש"ס): כו) ל"ל בגל' (ש"ס): כז) ל"ל ביה (ש"ס): כח) [למישעשע כבי"ל בגל' (ש"ס)]: כט) [לדיר גורח נפתח (ש"ס), וע"י בגל' קט"י: בו) ל"ל היה (ש"ס)]: ב"ו) בקידוש (ש"ס): ב"ז) ל"ל ויבואו (ש"ס):

כלי שרת שאין נעילתו לקדש ממנו לא רזו למיגור. השתא דלחזיא להכי שזי טבול למיר דלרבי קידוש דתמינתו הדשן היה ככלי שרת דלא גזרי דכפי' ולא לצורך למיחש כהני עמיקו ע"כ: